

חידות לפרשת במדבר

הרב זאב וייטמן

- ו. בשבת ובשבועות בבית כנסת נקרא, בכל שלושת חלקי המקרא: שלוש פעמים (I) בספר "במדבר", ובראשון לנביאי תרי-עשר. בקדום שבספרי הכתובים - הקצרה שבמגילות, וקריאה מרכזית מספר שמות. נחתום את הקריאות שבצמד הימים, בנביא הגולה - בן לגזע הכהנים.
- ז. כעת משהו מתחום הפרפראות. נעסוק מעט בחשבונות וגימטריות... מנה את מספר כל הברכות הנאמרות, במהלך כל הקריאות שבשאלה ו נזכרות. הוסף להן את מספר כל הספרים, שבשני הימים מארון הקודש מוצאים. ותקבל מספר שהוא בלבד קובע את מועדו של זה החג.
- ח. חגנו הינו חג מתן-תורה, אך איזו תורה ביום זה לנו נמסרה? חמשת החומשים שלנו ניתנים, רק בתום ארבעים שנה - הללו נחתמים. וימי נתינת הלוחות - השלמים והשבורים, הלא הם בי"ז תמוז וביום הכיפורים. ואם כן, מה בשבועות בדיוק ארע, שזכה בגללו להקבע כיום מתן תורה?

א. מתחילת ספר ויקרא ועד פתיחת "במדבר", כמה זמן חלף ועבר? כדי לדעת על שאלה זו לענות גם לסוף ספר שמות כדאי לפנות.

ב. שני אחים בפרשתנו נזכרים, ללא בנים - מתים ונקברים. מצד אמם - אחייני גדול הנשיאים, מצד אביהם - אחייני גדול הנביאים. ואביהם של אלו הבנים, זכה להיות ראשון וגדול הכהנים. האם בפרשתנו נסתיימה כבר אבלות ה"שלושים", להסתלקותם של אלו האישים?

ג. בכור לאה ובכור רחל מתמודדים, מי מהם יהיה גדול השבטים. במפקד בסדרה - מי מהם יותר נכבד, ולמי משניהם עם יותר רב? השווה את מימצאי הבדיקה, לפרשת פנחס לתוצאות הפקידה.

ד. במנין הלוויים אם נסכם את המספרים, נמצא שבסכום הכללי - 300 חסרים. שלוש מאות אלו לאן נעלמו, ומדוע ולמה מהסכום הושמטו? ברש"י תשובה לזו הסתירה בפסוק האחרון שהחמישי קורא בסדרה.

ה. גיל הגיוס לצבא בפרשתנו בפרוש נקבע. ועוד ניתן לדלות מפרשתנו נתונים, על שרותם הצבאי של הלוויים והכהנים.

החידות נכתבו ע"י הרב וייטמן בהיותו רב קיבוץ כפר עציון, בשנת התשד"מ. התשובות נכתבו ע"י צוות אתר ישיבה.

י"א. שתי נשים שלשני אחים נשואות,
בימינו גיסות מכונות ונקראות.
אך לא זהו השם הנקרא,
ל"גיסה" כזו בלשון המגילה והמקרא.

י"ב. "ויואש ושרף אשר בעלו למואב,
וישובי לחם והדברים עתיקים".
ציטוט זה מפרק ד' בדברי הימים,
התדע למי הדברים הללו מכוונים?
להבנת הכנויים שבפסוק, יעוין בגמרא
בסוף הפרק החמישי ב"בבא בתרא".

ט. שתי נשים - אחיות,
מעידות שנחשבות לנכריות.
ושתיהן מסכימות ונענות,
ממולדתן לארץ ישראל לפנות.
כל זאת מספרת לנו התורה,
בפרשת "ויצא" בספר "בראשית ברא".
והנה שתיים אלו היו לברכה נאמנה,
במסגרת ברכת העם לבועז בחתונה.
בועז זה נושא אישה בעקבות קניה,
אף היא מעידה על עצמה שהיא נכריה.

י. ועוד מעשה אמהות סימן לכלות:
אישה נוספת מוזכרת בזו הברכה,
אלמנה שלא במהרה זכתה למנוחה.
אף היא תבעה זכותה בעורמה,
ורק לאחר מבצע נועז נגאלה ויובמה.
מזרעה של אותה אישה שנגאלה,
היה הגואל את גבורת המגילה.

תשובות

- א. ספר שמות מסתיים בחנוכת המשכן בא' ניסן בשנה השנית ליצי"מ, זמן ספר ויקרא כולו הוא שמונת ימי המילואים, ספר במדבר נפתח במפקד בא' אייר (אמנם, בפרשת נשא חוזרים לחנוכת המשכן בפרשות הנשיאים).
- ב. 'וימת נדב ואביהוא לפני ה'... ובנים לא היו להם'. נדב ואביהוא הם בני אהרן הכהן, אחייני משה רבינו, ואחייני נחשון בן עמינדב (אח אלישבע אשת אהרן, שמות ו', כ"ג). נדב ואביהוא מתו ביום חנוכת המשכן (א' ניסן) ופרשתנו מתחילה לאחר חודש בדיוק.
- ג. בשני המפקדים ראובן כתוב בתחילה. שני השבטים הגדולים הם יהודה (במפקד הראשון- 74,600 ובמפקד השני- 76,500) ויוסף (באיחוד מנשה ואפרים, במפקד הראשון- 72,700 ובמפקד השני 85,200).
- ד. במנין המפורט כתוב לבני גרשון- 7,500, לבני קהת-8,600, לבני מררי- 6,200 ובסה"כ- 22,300. במנין הכללי כתוב 22,000. רש"י מבאר שהשלוש מאות העודפים היו לויים בכורים שלא הוצרכו לפדיון ולכן לא נכתבו.
- ה. 'מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא', בני לוי עובדים 'מבן שלושים שנה ומעלה ועד בן חמישים שנה' (ד', ג').
- ו. בשבת קוראים פעמיים בפרשת השבוע (שחרית ומנחה) ומפטירים בהושע. בשבועות קוראים במגילת רות, בפרשת מתן תורה בשמות, בספר שני קוראים את מוסף היום מפרשת פנחס, ומפטירים ביחזקאל
- ז. בקריאת התורה בשבת יש שבעה עולים ומפטיר, במנחה שלושה עולים ובשבועות חמישה עולים ומפטיר, כל עולה מברך ברכה בתחילה ובסוף- סה"כ 17 עולים 341 ברכות. בהפטרה בשבת ובחג- ברכה בתחילה וארבע ברכות בסוף- סה"כ 10 ברכות. שתי ברכות לקריאת מגילה (ברכה ו'שהחיינו', והספרדים אינם מברכים). סה"כ 46 ברכות. בשבת מוציאים שני ספרים (שחרית ומנחה) ובשבועות גם שני ספרים (קריאה ומפטיר). סה"כ 50, כזמנו של שבועות לאחר הפסח.
- ח. מעמד הר סיני ועשרת הדברות, ועליית משה להר כדי ללמוד את התורה כולה ולמוסרה לעמ"י.
- ט. רחל ולאה מסכימות לדברי יעקב לעלות מארם לארץ ישראל, ואומרות 'הלא נכריות נחשבנו לוי' (לאביהן לבן). גם רות אומרת לבועז 'מדוע מצאתי חן בעיניך להכירני ואנכי נכריה'. לאחר חתונתם העם והזקנים מברכים את בועז 'יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה'.
- י. 'זיהי ביתך כבית פרץ אשר ילדה תמר ליהודה', בועז הוא מבניו של פרץ, בנם של תמר ויהודה (כפי שמפורט בסוף המגילה).
- י"א. נעמי אומרת לרות שתחזור כמו ערפה גיסתה 'הנה שבה יבימתך'.
- י"ב. הפסוק נאמר בדברי הימים א' ד', כ"ב בפירוט צאצאי שבט יהודה.
- הגמ' (ב"ב צ"א:) דורשת 'ויואש ושרף - אלו מחלון וכליון, ולמה נקרא שמן יואש ושרף? יואש - שנתיאשו מן הגאולה, שרף - שנתחייבו שריפה למקום; אשר בעלו למואב - שנשאו נשים מואביות; וישבי לחם - זו רות המואביה ששבה ונדבקה בבית לחם יהודה; והדברים עתיקים - דברים הללו עתיק יומיא (-הקב"ה) אמר'.